

Vennibibliothek

för swenska allmogen i Finland

utgifwet af

Nyländingar.

IV. Johan Ludwig Runeberg.

J. L. Runeberg

Helsingfors,

G. W. Edlunds förlag,

1866.

Verzeichniß

der in der Provinz Pommern

in der Provinz Pommern

in der Provinz Pommern

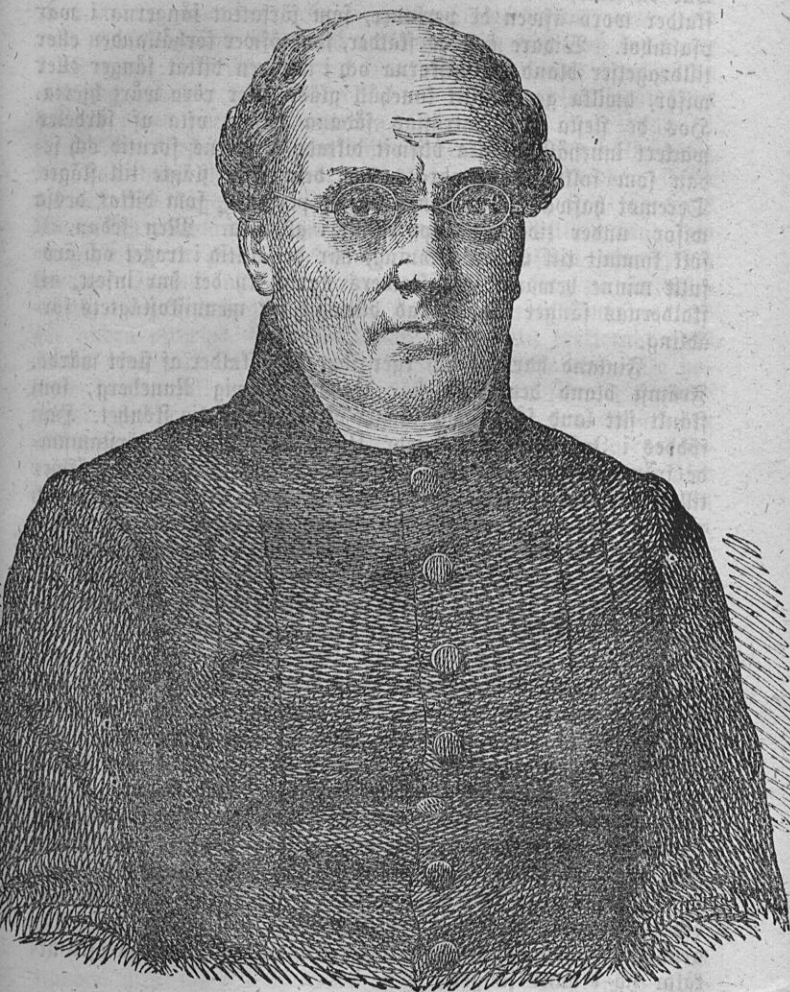
in der Provinz Pommern

in der Provinz Pommern

in der Provinz Pommern

in der Provinz Pommern

Johan Ludwig Runeberg.

Skalder kallas en person, som eger förmågan att i wersform, på ett skönt eller wackert sätt skildra förhållanden i menniskolifwet och naturen. Konung Dawid i gamla testamentets tid war en skalder, derom wittna hans i bibeln förwarade psalmer; skalder woro äfwen de personer, som författat sångerna i vår psalmbok. Widare äro de skalder, som öfwer förhållanden eller tilldragelser bland menniskorna och i naturen diktat sånger eller wisor, hwilka genom sitt innehåll gläda eller röra vårt hjerta. Hos de flesta folk anträffas sådana wisor, ofta af särdeles wackert innehåll, hwilka blifwit diktade i folkens forntid och sedan som folkwisor bewarats hos dem från slägte till slägte. Deremot hafwa ofta namnen på de personer, som diktat dessa wisor, under tidernas lopp fallit i glömska. Men sedan ett folk kommit till någon bildning, har det alltid i troget och ärofullt minne bewarat sina skalders namn, th det har insett, att skaldernas sånger i hög grad bidragit till menniskoslägtets förädling.

Finland har egt och eger som bäst skalder af stort värde. Främst bland dem alla står Johan Ludwig Runeberg, som skänkt sitt land så många sånger af oförwanskelig skönhet. Han föddes i Jakobstad den 5 febr. 1804. Hans släkt härstammade från Sverige och hade par mansåldrar förut flyttat öfwer till Österbotten. Fadren, sjökaptenen Lars Ulrik Runeberg, och modren, Anna Maria Malm, woro hwardera personer med goda själsgefswor och framstående bildning. De sysselsatte sig gerna med läsning, och modren isynnerhet tyckte mycket om wackra sånger, dem hon sjöng med behaglig röst. Johan Ludwig, deras förstfödde son, war som barn swag och sjuklig och började först gå wid fyra års ålder. Han omhuldades derföre mer än de öfrige syffsonen af modren, hwars älsfpling han blef, och hwars ömna wård han belönade med den varmaste sonliga kärlek. Tidigt wifade han sig ega jemte ett känsligt hjerta en stark rättskänsla. Engång hade modren köpt lingon och mätte dem, såsom brukligt är, med rågad kappe. Detta fann sonen wara en stor orätt, då förut war öfwerenskommet om priset för kappen. För att ej såra gossens rättskänsla ströf modren leende rågan af kappen och mätte bären utan råga.

Runeberg bodde som barn om somrarna med sin mor och sina syffson på landet i en liten stuga wid sjöstranden. Der grundlades hos honom den kärlek till naturen, som så ofta uttalar sig i hans sånger.

När Runeberg war fyra år gammal, utbröt det frig, som skiljde Finland från Sverige, och hwars strider och hjeltar Runeberg sedan så herrligt besjungit. Bland dessa hjeltar, hwilka haft lyckan att förherrligas af Runebergs sång, är äfwen en rytt frigare, den tappre Kullneff med det bistra skägiga anletet, men det wela menaiskowänliga hjertat; denne kom med sin fiendtliga skara till Jakobstad och satte deß inwånare i icke ringa förskräckelse; men snart lärde de känna hans milda sinnelag, och den lilla Johan Ludwig Runeberg satt sedan flera gånger i den barnfära frigarens famn.

Sin första skolunderwisning erhöill Runeberg i Uleåborg, der han hade en rik morbror, hos hwilken han bodde. Efter dennes död begaf han sig till skolan i Wasa, som låg hans födelsestad närmare. Han gjorde sig under skoltiden känd som en glad och yr gosse, färdig till allehanda lustiga upptåg och spratt. Engång war han nära att skrämma slag på sin wärddinna, en gammal gumma, hos hwilken han tillsammans med tre andra osthyriga kamrater bodde. Gumman trakterade gossarna ofta med en slags gröt, som de ej tyckte om. De hotade derföre att riswa ned taket och kasta sig för att dö derunder, om gumman ännu widare wille twinga dem att äta den afskydda gröten. Men gumman brydde sig icke om deras hotelser, utan tokade sin gröt som förut. En dag kom hon åter med grötfatet i handen uppför trappan och öppnade dörren till gossarnes rum, då ett förfärligt bråk derifrån hördes och ett tjockt dammoln trängde mot dörren. Några jämmerrop följde på braket, hwarefter det blef thyst som i grafwen. Gumman, som trodde att gossarne uppfyllt sin hotelse, fällde af förskräckelse grötfatet i golfwet och skyndade utför trappan för att ropa på hjelp. Grannarne samlades skyndsamt på gummans nödrop, man trängde sig uppför trappan till nödropsstället, öppnade dörren till rummet — och fann alla fyra gossarna wälbehållna med allwarfamma miner sitta wid sina böcker. Innet spår af förstörelse märktes derinne, och gossarne låtsade wara högeligen förwånade öfwer det talrika besök de fått. Saken förhöll sig så, att gossarne hade bundit löst under taksparrarne en mängd pector, wedträd, tegelstenar m. m., som de, i samma ögonblick gumman öppnade dörren, ryckte ned, men hwilket allt de åter, sedan gumman sprungit derifrån och innan grannarne hunnit samlas, skaffade undan och gömde i spisen.

Semte skolstudierna sysselsatte sig Runeberg på lediga stunder med läsning af skalderna Choraens' och Widners skrif-

ter, och han gjorde äfwen samtidigt sina första skaldesförsök, hwilka wittnade om stora anlag. Hans fader, som tyckte sig warsna dessa anlag, skände dock ej bort gossen med förtidigt beröm, utan gjorde honom i stället uppmärksam på de fel och brister hans werser ännu ledo af.

År 1822 den 5 oktober inskrefs Runeberg som student wid universitetet i Åbo. Hans föräldrar woro icke förmögna, hwarföre han under sin studenttid, i likhet med många andra, till stor del sjelf måste förskaffa sig sitt underhåll. Han antog fördenksfull kondition eller plats som lärare, först i Saarijärwi och sedan i Kuovesi socken, för att förtjena penningar till egna studiers fortsjättande. Under denna sin wistelse på landet fattade han stor lust för fiske och jagt, twenne fysfellsättningar, som han allt sedan på dertill lediga tider med särdeles förfärflek egnat sig åt. Han lärde då äfwen känna den finska folkkarakteren, hwars egenskaper: allwar, mod, ihärdighet, trofasthet och kärlek till fosterjorden, han sedan i sina sånger så herrligt framhållit. — Från Runebergs wistelse i Kuovesi omtalas en tilldragelse, som wittnar om huru stark hans owilja war öfwer ett gement och oförfämdt uppförande. På samma ställe, der han befann sig, hade länets guvernör under en resa genom socknen tagit in, och man framsatte för den ärade gästen det bästa huset förmodde. Men guvernörens kufst tyckte sig ej hafwa blifwit undfägnad tillräckligt och började med hög röst smäda hela gården och klandra allt hwad man gifwit honom. Runeberg, som råkade wara i närheten och hörde detta, gaf genast kufsten en sådan örfil, att blodet sprutade ut från näsan. Derefter gick Runeberg in och omtalade för guvernören hwad som skett, och denne tackade honom för den wälförtjenta näpft hans oförfämda tjenare hade erhållit.

Efter två års bortawaro återkom Runeberg till Åbo, der han fortfor att förskaffa sig sitt uppehälle genom barnundervisning. Sina egna studier skötte han derjemte och förskaffade sig goda insigter isynnerhet i latinet och grekiskan, hwilket senare språk han kände så wäl, att han till och med skref grekiskt wers. — År 1827 promoverades han till magister. Det war den sista magisterpromotionen i Åbo, som då firades, ty staden nedbrann om hösten samma år, hwarefter universitetet flyttades till Helsingfors. Runeberg följde med universitetet, och i Helsingfors utgaf han 1830 från trycket det första häftet af sina dikter. Det war en samling smärre skaldestycken. Han sände ett exemplar deraf till skalden biskop Franzén i Sverige,

hvilken i ett bref tackade Runeberg för den wackra gåfwan och sade sig deraf se, att en stor skald höll på att uppstå i hans förra hemland. (Franzen war född i Finland, men hade flyttat öfwer till Sverige.) Om hösten sistnämnde år utgaf Runeberg sina öfversättningar af serwissa folksånger och följande året „Grafw:n i Perho“, en herrlig, hjertgripande dikt om den gamle bonden Hane och hans sex ädla söner.

År 1830 utnämndes Runeberg till docent i wältaligheten och wären 1831 grundlade han tillsammans med några wänner den allt ännu fortbestående wälfända läroanstalten Lyceum i Helsingfors. Samma år, 1831, ingick han äktenskap med Fredrika Charlotta Tengström, en skaldenatur såsom han sjelf. Deras förening blef den lyckligaste och wälsignades med sex rasfa wälartade söner.

Från 1832 började Runeberg utgifwa en tidning „Morgonbladet“, hwars innehåll utgjordes af smärre diktter och berättelser, öfversättningar från främmande språk, granskningar af utkomna skrifter m. m. Samma år utgaf han ock sitt stora skaldestycke „Elskhyttarne“, en trogen och wacker skildring ur finska bondens lif. De i Morgonbladet införda smärre diktterna utgaf Runeberg i skildt häfte 1833. Hans skalderykte war nu grundlagdt, och fring honom samlades hufwudstadens mest begåfwade personer till wänskapligt umgänge.

Runeberg wistades i Helsingfors till år 1837, då han utnämndes till lektor wid gymnasium i Borgå. Året förut hade han öfat sina utgifna skaldewerk med ett nytt wärderikt bidrag, den innerligt behagliga dikten „Hanna“, en skildring från en prestgård på landet. Efter öfversflyttningen till Borgå utgaf han 1841 „Bulqwällen“, ett herrligt qwäde om den gamle soldaten Pistol, hans wapentamrat den ädle majoren och dennes dotter, den wänliga fröken Augusta. År 1843 utkom tredje delen af Runebergs smärre diktter och 1844 „Kung Tjalar“, en storartad skildring från forntiden. Genom dessa werk blef Runeberg i sitt hemland och i grannländerna känd och berömd som en stor skald, jemförlig med de bästa i alla tider. Men ännu mera fördes hans namn fring werlden genom „Fänrik Ståls Sägner“, af hwilka första delen utkom 1848. Dessa sånger, i hwilka skalden förewigat hjeltarne och striderna i 1808 års krig, det krig som skilde Finland från Sverige, hafwa blif-

wit öfwerfatta till danskan, tyskan, engelskan och franskan; de hafwa öfwerallt läfats med förtjusning och gjort Finlands namn aktadt och äradt ibland folk, som förut knappt wiste, att ett sådant land fanns till på jordkretsen. Äfwen till rysskan hafwa Runebergs werk blifwit öfwerfatta.

Såsom erkänssamma bewis på den beundran, hans sånger hade wäckt, fick Runeberg emottaga flera ärebethgelfer. Swenska akademien gaf honom för skaldestycket „Grafwen i Perho“ sin mindre och 1840 för hans dittills utgifna arbeten sin stora guldbenning. Af konung Oskar I erhöll han Nordstjernan och af Oskars son, Sweriges nu regerande konung Karl XV, Nordstjerneordens kommendörskors. Danska konungen, den aflidne Fredrik VII, sände honom Dannebrogsoorden. — År 1851 gjorde Runeberg en resa till Sverige. När ångbåten, hwarmed han dit ankom, landade i Stockholm, war stranden fylld af en tallös skara folk, som samlat sig för att se den frejdade skalden och med höga hurrarop helsade honom wälkommen. Under hans wistelse i Stockholm war han omgifwen af de utmärktaste personer, som alla täflade att wisa honom sin aktning och beundran. Grefwe Sandels, en son till den i „Fänrik Ståls Sägner“ så wackert besjunge härskaren Sandels, hemtade från sin mor åt Runeberg en dyrbar ring. Wid swenska hofwet emottogs och bemöttes Runeberg af konungen och hans höga familj så warmt och wänligt, som om han der skulle hafwa varit en gammal bekant. Och bekant war han för dem, ty de kände honom wäl genom hans skrifter. Konung Oskar skall hafwa sagt om „Fänrik Ståls Sägner“: „Jag och min maka hafwa ofta med rörelse läst dem, och våra barn kunna dem utantill“. Från Stockholm begaf sig Runeberg till Upsala och Hernösand; i sistnämnde stad besökte han biskop Franzéns graf. Öfwerallt emottogs han med oförställd wälwilja och firades med fester och tal.

Af sitt eget lands monarker har Runeberg äfwen ihågkommit med utmärkelser. År 1841 hade han utgifwit jemte „Zulqwallen“ en annan dikt, benämnd „Nadeschda“, hwilken skildrar en ung ryss furstes kärlek till en slafwinna, den älskliga Nadeschda. De händelser dikten beskriwer äro förlagda till den tid, då Ryssland beherrskades af sin utmärkta kejsarinna Katharina den andra, hwilken äfwen uppträder i skaldestycket. Denna dikt är ett mästerverk, såsom nästan allt hwad Rune-

berg skrifwit. För densamma anslog kejsar Nikolai åt skalden en summa af 1000 rubel banco=assignationer årligen. — Efter återkomsten från Sverige tilldelades Runeberg professors namn och wärdighet, och 1857 promoverades han till honorarie theologiedoktor. — Också en rhytt orden, Anne i andra klassen, har Runeberg erhållit.

Theologiedoktors wärdigheten (den högsta lärda grad kyrkans tjenare kunna förwärfwa sig) tilldelades Runeberg hufwudsakligast för hans arbete med det nya psalmboksförslaget. Skalden hade nemligen af regeringen blifwit anmodad att omarbete wår psalmbok, hwilken lider af flera brister, deribland en mängd olämpliga och föråldrade uttryck. Runeberg åtog sig uppdraget och utarbetade åren 1854—58 sitt „Förslag till Swenskt Psalmbok för Finland“, i hwilket förslag förekomma 61 nya af Runeberg författade psalmer. När detta psalmboksförslag år 1858 utkom från trycket, fick Runeberg emottaga en äresskänk af nära tjugu tusen rubel, samlade öfwer hela landet på sådant sätt, att de, som först köpte den nya psalmboken, betalade för den mera än den egentligen skulle kosta. — En annan hedersbetygelse af landsmän wisades Runeberg på femtionde årsdagen af hans födelse, då de ännu qwarlewande officerarne från 1808 års frig och anförwandter till de aflidna skänkte honom en stor, med bilder och inskrifter prydd silfverkanna.

Runeberg qwarblef wid samma besättning, sin lektorstjänst wid gymnasium i Borgå, till år 1857, då han erhöll affsed med sin innehafda lön till årligt underhåll. Utmärkt i sin lärarewerkksamhet, såsom i allt annat, war han wördad och afhållen af sina elever, omtyckt och wärderad af sina tjenstefamrater. Under loftiden om somrarna har han bott på Kroksnäs hemman, ungefär en mil nedanom Borgå wid en wif af sjön, der han warit i tillfälle att syssla med fiske, som utgjort ett af hans älskflingsnöjen. Både der och i Borgå har hans gästfria hus haft talrika besök af landsmän och främlingar, som alla ansett för en stor ära att få göra den ädle skaldens bekantskap, och för hwilka samwaron med honom sedan utgjort ett kärt och oförgätligt minne. Runeberg är i sitt umgänge densamme som han framstår i sina skrifter: snillrik, skämtsam och älsklig, och på samma gång enkel och flärdlös.

Sedan Runeberg blifwit befriad från sin tjenstebefattning och kunnat efter behag använda sin tid på det, hwaråt hans håg helst varit riktad, har han skänkt sitt land och den swenska litteraturen tre verk af sin rika ande. År 1860 utkom den länge efterlängtrade andra delen af „Fänrik Ståls Sägner" — dessa öddliga minnessånger öfwer det sista finfka krigets hjeltar. År 1862 utkom „Kan ej", ett skådespel eller, som författaren sjelf kallar det, en „familjemålning" i två akter. Redan den tid Runeberg utgaf Morgonbladet, hade han deri skrifwit ett theaterstycke, „Friaren från landet", hvilket dock ej blifwit af skalden upptaget bland hans samlade arbeten. „Kan ej" har blifwit uppfördt på theatern hos oss, i Sverige och Danmark. Ett skådespel, fast icke skrifwet för att uppföras på theatern, är äfwen Runebergs stora skaldewerk, „Kungarne på Salamis, tragedi i 5 akter", som utkom år 1863. De deri beskifna händelserna tilldraga sig i den äldsta grekiska forntiden, och bland det myckna andra, man der får beundra, är den utmärkta förmåga skalden haft att försätta sig in i den tid han skildrar; en grekisk skald på den tiden skulle knappt kunnat framställa de i stycket handlande personerna mer sannt grekiska än Runeberg gjort det. Derföre bör den, som skall kunna rätt förstå och beundra „Kungarne på Salamis", ega kännedom om den grekiska förnhistorien och gudaläran. För läsning af „Kung Fjalar" fordras likaledes någon kunskap om de gamla nordiska folkens seder och religion. Nästan alla öfriga Runebergs skaldewerk kunna förstås af hwaroehen, som blott kan läsa och förstå swenska; ty Runebergs språk är mycket klart och enkelt utan allt prål. Derföre borde hans verk också egas af hög och låg; isynnerhet borde „Fänrik Ståls Sägner" finnas i hwarje koja af Finland, der swenska språket talas, och läggas i händerna på den upp växande ungdomen, hos hvilken de skulle väcka kärlek till fädernas dygder och fosterlandet; ty fosterlandskärleken glöder i dessa sånger såsom en eld, hvilken, då wi läsa eller höra dem, värmer våra hjertan och lockar tårar i våra ögon. Och fosterlandskärleken är den magt, som näst förshynens skydd upprätthåller ett folk och skapar dess lycka.

B. S.

Här bifogas några af Runebergs smärre skaldestycken:

Nej, aldrig går det ur min syn,
Hur herrlig han såg ut.

Det hördes snart från högan nord,
när hären räckte ned,
Hur han war käck, hur han war stark,
hur i hwar strid han stred.
Så sad's, han fått medalj också,
Det spordes snart, att han fått två;
Ack, tänkte jag i hjertat då,
Den som fick wara med!

Och wintern gick och drifwan smalt,
och det war lust och wår,
Då kom ett bud: din fader dött, han
dog för ädla sår.
Sag tänkle då, jag wet ej hwad,
War stundom ängslig, stundom glad;
Men mor hon gret tre dar å rad,
Så blef hon lagd på bår.

Min fader stöt på Lappos slätt, sin
fana närmst iuvid;
Det sägs, det war den första gång han
blefna setts i strid!
På Urtismalm, för Gustafs land,
Min farfar dog med swärd i hand;
Hans fader föll wid Willmanstrand,
Han war från Carols tid.

Så war med dem, så blödde de, så
har det ständigt gått;
Ett herrligt lif de lefwat dock, en herr-
lig död de fått.
Ack, hwem will stappla trög och tung?
Nej, gå i fält helt warm och ung,
Och dö för ära, land och kung —
Se, det är annan lott!

Sag är en fattig gosse jag, som äter
andras bröd,
Sag har ej huld, jag har ej hem, allt
sen min faders död;
Men klaga är ej mitt behag,
Sag wäxer högre dag från dag,
Sag är en frigargosse jag,
För mig finns ingen nöd.

Och lefwer jag, tills jag blir stor
och fyller femton år,
Till samma swält, till samma kamp,
till samma död jag går.

Der kulor hwina tätast då,
Der skall man finna mig också,
Der will och jag föröfka på
I mina faders spår.

Swanen.

Från molnens purpurstänkta rand
Sjönt swanen lugu och säll
Och satte sig wid eshwens strand
Och sjöng, en juniqväll.

Om nordens skönhet war hans sång
Hur glad dess himmel är,
Hur dagen glömmes, natten lång,
Att gå till hwila der.

Hur stuggan der är djup och rif
Inunder björk och al;
Hur guldbestrålad hwarje wif,
Och hwarje bölja swal.

Hur ljust, oändligt ljust det är
Att ega der en wän;
Hur troheten är hemfödd der,
Och längtar dit igen.

Så ljud, från wåg till wåg, hans röst,
Hans enkla lofsång då;
Och snart han smög mot makans bröst
Och tycktes qwäda så:

Hwad mer, om än din lefnads dröm
Ej sanner tälja får;
Du älskat har på nordens ström
Och sjungit i dess wår.

Tjensteflickan.

Om ren, wid helga klosters ljud,
Sag stode i min högtidsfrud
Och såge natt och dimmor fly
Och sönda's stöna morgon gry!

Förbi är weckans möda då;
Till ottesången får jag gå
Och träffa nära kyrkan den,
Som saknat, weckan ut, sin wän.

Han står wäl då på förhand re'n
På kyrkobäckens brant allen

Och blickar, öfwer träffets längd,
På slädornas och folkets mängd.

Och jag är den, som efterlöfs:
Och tåget nalkas, staran öfs,
Och plötsligt syns jag deribland
Och räcker honom gladt min hand.

Nu, muntra hysa, sjung din sång,
Tills pertan brunnit ut en gång,
Och jag får gå till fängs igen
Och drömma om mitt hjertas vän.

Jag sitter här och spinner nu,
Och rullan är ej half ännu;
Och Gud wet, när jag spunnit ut,
Och när den långa qvällen tar slut.

Bondgossen.

Jag huggit, tills min kraft förgått,
Och hugger om igen,
Och hrans stål är hwaft och godt,
Men furan står dock än.

Min arm war engång tung och stark;
Nu är den mer ej så,
Se'n wintern om jag ätit bark
Och druckit watten på.

Skall min tjänst jag bytte om
Och bättre för mig så,
Jag kaufte till en herre kom,
Som hade bröd af råg.

Kanske i närmsta stad jag fann
En lön för tro och slit —
Jag tänker ofta så, och kan
Dock icke längta dit.

Står fjället der med lösprydd topp
Och ser i sjön sin bild?
Går solen der så herrlig opp,
Och går den ner så mild?

Finns der en dal, som blomdoft strör,
En mo, som tallar bär?
Och hon, hwars wallhorn nu jag hör,
Stall hon wäl finnas der?

Förbi far molnet utan flygd,
Till windens tidsfördrif —

Och, utan vän och fosterbygd,
Hwad är ett menstkolif?

Kanske att Gud hör folkets röst
Och lindrar landets nöd;
Kanske en bättre störd i höst
Och ger ett bättre bröd.

Sjömansflickan.

Winden blåser opp i hast,
Segel fylla stång och mast,
Skeppet styr till fjerran länder,
Gud wet när det återwänder.

Du, som far der, äger du
Någon blick för mig ännu?
O, jag såg dig än, kanhända,
Om min gråt blott toge ända.

Bore jag, hwad fogeln är,
Wingad, såsom måsen der,
Följde jag dig glad på färden
Till den obetanta werlden!

Kom beständigt dit du kom,
Wände, när du wände om,
Spelte med min lätta winge
Och din blick i flykten finge.

Men den arma flickans lott
Är att slakta affsed blott,
Med en tårfull duk i handen,
Winglös lemnad qwar på stranden.

Långt ifrån att följa så,
Måste jag tillbata gå,
Sunnan qvällen komma hunnit,
Sunnan seglet än förswunnit;

Måste jaga ur mitt bröst
Saknaden, som är min tröst,
Torfa wäl från kinden tåren,
Att min mor ej märker spåren.

Hvem styrde hit din wäg?

Långt bort om fjärdens wåg,
Långt bort om fjällets topp,
Du ensam dagen så,
Och wärte ensam opp.

Jag saknade ej dig,
Jag sökte ej din stråt;
Jag visste ej en stig,
Som skulle ledt ditåt.

Jag kände ej din far,
Jag kände ej din mor,
Jag såg ej hvar du war,
Jag såg ej hwart du for.

På som den bäck, der rann,
För den, som rinner här,
Vi woro för hwarann,
Så länge du war der;

Twå plantor, mellan dem
En äng i blomning står;
Twå foglar, som satt hem
I stilda lunders snår.

O, andra nejders son!
Svi flög du dådan, sag?
O, fågel långt ifrån!
Hvem styrde hit din wäg?

Till hjertat, som war kallt,
Säg hur du lågor bar —
Hur kunde du bli allt
För den du intet war?

Söndags-störden.

Högt strålar morgonsolen ren,
Naturen kläds i ljusets sten,
Af fogelsånger ljuder styn,
Och ingen rörs dock än i byn.

Hur kan wäl odlarn hwila än,
Är icke dagen ljus igen,
Och åkern gul, och tegen full,
Hwad gör att han försmår dess gull?

Dock se, han öppnar ren sitt tjäll.
Hur lugn är ej hans blick, hur fäll!
Hwar jordist omsorg, tung och qwal,
Han som en klädnad kastat af.

Och obewäpnad är hans arm,
Och fri hans stuldra, lätt hans barn,
Och ingen lie rötas jär,
Fast stördens högtid förefår.

Men jessens timma slår till slut,
Då kallas barn och maka ut,
Och med de fina from och rödb
Han wandrar nu till dagens störd.

Och glad han blickar opp och ser
Hur staror samlas mer och mer,
Hur känd och okänd styr sitt steg
Till samma mål, till samma teg,

Dit, der de ljusa murar stå,
Med fridens helga kors uppå,
Dit, der den gyllne tegen är,
Som ewighetens stördar bär.

Den öfvergifna.

Pf och örter och blommor små,
Ljusa liljor med dagg uppå,
Purpurros, som så wänligt ler,
Jag will wälja till brudkrans er.
Minnesblomma wid bösjan klar,
Tunga törnen din stängel har.
O, hur liknar dig icke den,
Som groor upp i min barm igen,
Som har taggar på hwarje stott,
Och som sårar mitt hjerta blott.

Sjungen, bäckar, min bröllopsång!
Ljuswa källor och wattensprång,
Sjungen gladt om en framtidsdar,
Att jag glömmen den tid som war,
Glömmen lifwet med qual och lef,
Glömmen den, som min trohet swet!
Sjungen, bäckar, min bröllopsång!
Ljuswa källor och wattensprång,
Sjungen ömt ur min egen själ
Att den falske ett långt farwål!

Jag will wälja till wän en ann,
Som ej swiker så lätt, som han,
Som ej lysser mig, wären ut,
Och försvinner, då den är slut.
Kom, o dö, och mitt hjerta tag,
Låt det hwila wid ditt i dag!
Fast din brud är af tårar blind,
Fast din flicka har mulen kind,
Fast din ros icke mer är röd,
Kom, o dö, kom, o ljuswa dö!

Den första kyssen.

På silfvermolnets kant satt aften-
stjernen,
Från lundens stymning frågte henne
tärnan:
Säg, aftenstjerna, hvad i himlen tänkes,
När första kyssen åt en älskling skän-
kes?
Och himlens blyga dotter hördes svara:
På jorden blickar ljufets englastara
Och ser sin egen sällhet speglad åter,
Blott döden vänder ögat bort — och
gråter.

Björneborgarnes marsch.

Söner af ett folk, som blödt
På Narwas hed, på Polens sand, på
Leipzigs slätter, Lützens kullar!
Nu har Finlands kraft ej dött,
Nu kan med oväns blod ett fält här
färgas rödt.
Bort, bort hwila, rast och fred!
En storm är lös, det ljungar eld, och
fältkanonens åsta rullar.
Framåt, framåt led wid led!
På tappre män se tappre fäders an-
dar ned.
Ädlaste mål
Oß lyser på vår bana;
Skarpt är vårt stål,
Och blöda är vår wana.
Alla, alla kädte framåt!
Här är vår sekelgamla frihets stöna
stråt.
Lys högt, du jegerfälla fana,
Sliten af strider sen en grånad forn-
tids dar,
Fram, fram: vårt ädla härjade standar!
Nu finns en flit med Finlands gamla
färger qwar.

Aldrig skall vår fosterjord
Af wäldets makt ur oförblödda batal-
joners armar ryckas,
Aldrig ljuda skall det ord,
Att Finlands folk förrådt sin fria bygd
i nord.
Falla kan den tappre blott,

Ej rygga för en faras hot, ej hwila,
böjas och förtryckas.
Falla, stöna frigarlott,
Blif wår, sen för en seger än wi läm-
pa fält!
Wapen i hand
Och kädte wår owän nära!
Dö för vårt land
Ar lefwa för wår ära.
Rasflöst fram från strid till strid,
Ty nu är stunden wår och nu är stör-
dens tid.
Glesnade leder wittne bära
Herrligt om mod och bragder, om
vårt lands förswar.
Fram, fram vårt ädla, trotsiga standar!
Omkring dig än din trogna Finsta
wakt du har.

Fosterlandet.

Bewara, Gud, vårt fosterland,
Håll öfwer det din starthets hand,
Och war des hägn i strid och frid,
I sorgens som i glädjens tid.

Här se wi hwad oss mest är wärdt,
Allt hwad wi skatte dyrt och kärt;
Ej fjerrån finns en bygd, ej när,
Som är för oss hwad denna är.

Här hafwa våra fäder bott,
Arbetat, kämpat, hoppats, trott;
Här äfwen wi wår boning fått,
Med samma lif och samma lott.

Här skola våra barn också
Engång på våra stigar gå,
Ha det wi haft, se det wi sett,
Och be till Herren som wi bedt.

Gud, sthdda detta kära land,
Från sjö till sjö, från strand till strand;
Sänk öfwer det din milda wård,
Som sommardagg på rosengård.

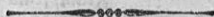
Wälsigna hwarje trofast själ,
Som önskar det af hjertat wäl;
Men slå hwart ondskans uppsåt ned,
Som will des fall och stör des fred.

Låt det så bli och vara ditt,
 Befolkadt, tryggadt, gladt och fritt,
 På kärlet bördigt som på råd
 Och uppfyllt af din Andas nåd.

Du hulptit det ur mörker opp,
 Liksom en blomma ur sin knopp,

Så låt det och till tidens slut
 Ut i ditt ljus få wedlas ut.

Det ljuset är ditt helga ord,
 En sol för himmel och för jord;
 Gif att det klart här lysa må
 Och aldrig mer ifrån oss gå!

Helsingfors,

J. Simelii arfwingar, 1866.